

Transport

Tilsyn hos bestiller – tema ved kontroll

Arbeidstilsynet
Faktaark

Transportbransjen er blant de bransjene som er mest utsatt for skader og ulykker. Fra 2015 har derfor Arbeidstilsynet en nasjonal satsing i næringen, særlig rettet mot gods- og turbildelen. Tilsyn hos transportbestillere er den del av denne satsingen.

Lettere å drive lovlig

Gjennom kontroll og veiledning vil vi gi aktørene i transportbransjen mer kunnskap og forståelse om reglene i norsk arbeidsliv, og dermed bedre grunnlag for å følge disse.

Satsingen skal også bidra til

- å sikre at arbeidstakere har lovlige arbeidsbetingelser, med fokus på de mest grunnleggende forhold.
- at virksomhetene etterlever allmenngjøringsforskrifter
- at virksomhetene etterlever forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett

Innen transport er det to aktuelle allmenngjøringsforskrifter:

- Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for godstransport på vei
- Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for persontransport med turbil

Utfordringer i bransjen

Flere yrkesgrupper i transportnæringen har utfordringer knyttet til arbeidstid. Lange arbeidsdager og arbeidsuker samt skift- og nattarbeid er utbredt. Deler av næringen preges også i økende grad av virksomheter som bryter Arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Som en del av satsingen gjennomføres det tilsyn med bestillere av transporttjenester. Det er viktig at bestillere av transporttjenester stiller krav til sine leverandører for å bidra til å øke seriositeten i næringen. Tilsynet vil ha fokus på hvordan dere følger opp de krav og det ansvar som stilles til bestillere.

Slik gjennomføres tilsyn hos transportbestiller

I tilsynet vil vi

- gjennomgå relevant dokumentasjon, f.eks. oversikt over hvilke transportvirksomheter som er engasjert av bestiller og kontrakt på transportoppdrag med transportvirksomhet
- snakke med ledere og andre nøkkelpersoner i virksomheten
- sjekke om dokumentasjon og praksis stemmer overens
- veilede i regelverket, som er delvis nytt for bransjen
- gi en foreløpig oppsummering og informere om videre prosess (skriftlig tilbakemelding og eventuell oppfølging)

Etter tilsynet

Etter tilsynet vil virksomheten alltid få en skriftlig tilbakemelding. Her kan vi bekrefte at det vi har kontrollert er i orden, eller vi kan be om mer informasjon og dokumentasjon. Prosessen foregår i dialog med arbeidsgiver og verneombud/ansattes representant.

Tema for tilsyn hos transportbestiller

På baksiden er det en oversikt over tema som er aktuelle for tilsyn som gjennomføres hos transportbestiller.

Mer informasjon om de enkelte temaene på

www.arbeidstilsynet.no

Tema ved tilsyn hos transportbestiller

Informasjonsplikt	<p>Det er et krav om at kontrakt mellom bestiller og leverandør skal inneholde informasjon om lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskrifter. Det er ikke tilstrekkelig med en generell henvisning til tariffavtale, overenskomst el.l. Det må enten henvises til allmenngjøringsforskrifter (generelt eller konkret) eller til den konkrete tariffavtale som er allmenngjort.</p>
Påseplikt	<p>Påseplikt innebærer at bestiller skal iverksette systemer og rutiner for å undersøke og om nødvendig følge opp at allmenngjøringsforskriften overholdes av leverandør.</p> <p>Påseplikten kan oppfylles for eksempel ved at det tas inn kontraktsklausuler om at leverandørens arbeidstakere minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskrifter, og at dette følges opp gjennom innhenting av dokumentasjon på arbeidstakers lønns- og arbeidsvilkår. Dette innebærer at virksomheten må ha en rutine eller et system for å sikre oppfyllelse av påseplikten.</p> <p>Bestillers system og/eller rutine for å sikre at leverandørene overholder allmenngjøringsforskriften, må være egnet til å avdekke om leverandøren bryter bestemmelsene i forskriften.</p> <p>Hvis leverandøren av transporttjenester benytter underleverandører, har ikke bestiller påseplikt. I slike tilfeller er det hovedleverandør som har påseplikt med sine underleverandører.</p>
Medvirkeransvar	<p>§ 3 i forskrift om arbeidstid for sjåførere sier at avsendere, speditører, leverandører, oppdragsgivere og andre ledd i transportkjeden skal medvirke til at bestemmelsene i forskriften følges. Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 sier at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av forskrifter fastsatt i medhold av arbeidsmiljøloven.</p>
Selvstendige næringsdrivende	<p>Dersom det inngås avtale med et enkeltpersonforetak som ikke regnes som selvstendig næringsdrivende etter forskrift om arbeidstid for sjåførere og andre innen vegtransport § 5 nr. 6, kan det føre til at transportør blir ansvarlig for å organisere arbeidet slik at innehaver av enkeltpersonforetaket får samme rettigheter og plikter mht arbeidstid som en arbeidstaker. For å regnes som selvstendig næringsdrivende må følgende krav være oppfylt:</p> <ul style="list-style-type: none">a) har rett til å arbeide for seg selv uten å være knyttet til en arbeidsgiver gjennom en arbeidsavtale eller andre former for underordnet arbeidsforhold,b) fritt har anledning til å organisere den aktuelle virksomheten sin,c) har en inntekt som er direkte avhengig av fortjenesten i arbeidet ogd) står fritt til å ha handelsforhold med flere kunder, eventuelt gjennom samarbeid med andre selvstendig næringsdrivende førere.